

Πρόγραμμα LIFE

Υποπρόγραμμα: Δράση για το Κλίμα

Πρόσκληση 2018

Σπυριδούλα Ντεμίρη,
Εμπειρογνώμονας Κλιματικής Αλλαγής

Στόχοι του Υποπρογράμματος

1. Συνεισφορά στην στροφή προς μία αποδοτική και **κλιματικά ανθεκτική** οικονομία **χαμηλού άνθρακα**
2. Βελτίωση ανάπτυξης, εφαρμογής και τήρησης της **κλιματικής πολιτικής**
3. Προώθηση της **ενσωμάτωσης** των κλιματικών στόχων σε άλλες πολιτικές και πρακτικές δημοσίου/ιδιωτικού τομέα
4. Υποστήριξη καλύτερης κλιματικής **διακυβέρνησης** σε όλα τα επίπεδα

Άρθρο 3 Κανονισμού LIFE

Η Δράση για το Κλίμα στο νέο πολυετές πρόγραμμα 2018-2020

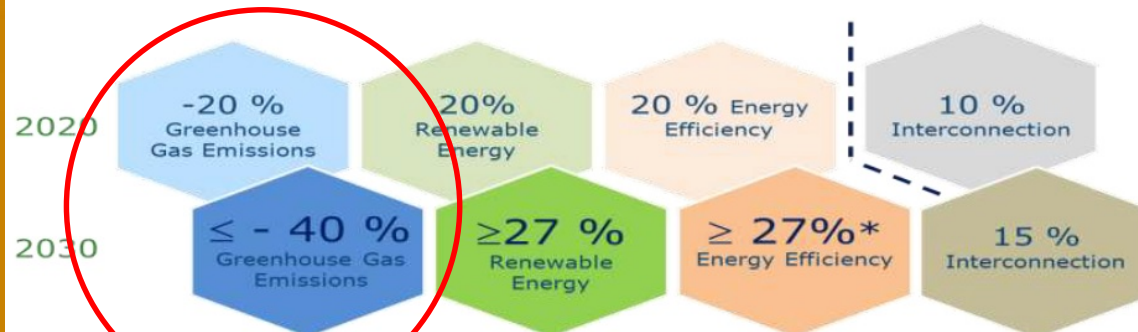
- Παραμένουν **3 τομείς προτεραιότητας** με ενδεικτικός προϋπολογισμός:
 - Μετριασμός ΚΑ (230.5 Μ€)
 - Προσαρμογή στην ΚΑ (123.85 Μ€)
 - Κλιματική διακυβέρνηση και πληροφόρηση (47.6 Μ€)
- Περιλαμβάνονται **τομείς πολιτικής** με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για ολόκληρη την περίοδο 2018-2020
- **Ετήσιες περιοχές εργασίας**
- Υποβολή σε **ένα** στάδιο για το 2018
- Έως 55% η συγχρηματοδότηση της ΕΕ

Μετριάσμός Κλιματικής Αλλαγής (CCM)

- Εφαρμογή στρατηγικών για χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα ή σχεδίων διαχείρισης της χρήσης γης σε εθνικό, περιφερειακό ή υποπεριφερειακό επίπεδο
- Ενσωμάτωση μίας σειράς από μέτρα για τη μείωση των εκπομπών και την αποδοτικότητα των πόρων
- Προώθηση εργαλείων που ενθαρρύνουν την αλλαγή συμπεριφοράς
- Ανάπτυξη νέων προσεγγίσεων (πόλεις ή περιφέρειες πρότυπα), κατά περίπτωση μέσω του παγκόσμιου Συμφώνου των Δημάρχων για το κλίμα και την ενέργεια στους τομείς της παραγωγής, της κατανάλωσης και της διακυβέρνησης που επιδρούν στον μετασχηματισμό της κοινωνίας

Νομοθετική βάση στην Ευρώπη (1)

EU :2030 Climate and Energy Framework

- ❖ Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών:
 - ❖ Παραγωγή ενέργειας
 - ❖ Βιομηχανία
 - ❖ Διεθνείς αερομεταφορές

- ❖ Effort Sharing Decision (ESD)
- ❖ Effort Sharing Regulation (ESR) Proposal
 - ❖ Μεταφορές και καύσιμα
 - ❖ Οικιακός
 - ❖ Γεωργία
 - ❖ Φθοριούχα ΑτΘ, κλπ.

Βάση αναφοράς: 2005

Νομοθετική βάση στην Ευρώπη (2)

Κανονισμός LULUCF 2021-2030

Κανόνας μη δέσμευσης:
Οι συνολικές εκπομπές
και απορροφήσεις στον
τομέα των ΧΓΑ θα
πρέπει να βρίσκονται σε
ισορροπία

Ανακοίνωση της Επιτροπής για την Κοινή Αγροτική Πολιτική – 11/2017

Ο βασικός στόχος της
μελλοντικής ΚΑΠ είναι η
συνεισφορά στους
περιβαλλοντικούς και
κλιματικούς στόχους της
Ένωσης.

Τομείς πολιτικής για τον Μετριασμό στην ΚΑ [1]

1. Τομείς που δεν καλύπτονται από το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ):
 - Μεταφορές και καύσιμα
 - Γεωργία
 - Κατασκευές (πχ ενεργειακή απόδοση κτηρίων)
 - Χρήσεις γης αλλαγές χρήσεων γης και δασοκομία (ΧΓΑΧΓΔ)
2. Λογιστική καταγραφή και μείωση ΑτΘ για ΧΓΑΧΓΔ
3. Πρακτικές διαχείρισης γης με αντίκτυπο σε εκπομπές/απορροφήσεις
 - Μέτρα για δράσεις σε δάση, έδαφος και γεωργία που συνεισφέρουν στους στόχους της Συμφωνίας των Παρισίων
 - Ρόλος υγροτόπων και τυρφώδων εκτάσεων και προβλήματα υποβάθμισης του εδάφους

*Ορίζονται περιοχές εργασίας
το 2018

Περιοχές εργασίας 2018

Χρήσεις γης

Νέες, καινοτόμες και οικονομικά αποδοτικές μέθοδοι χρήσης και διαχείρισης γης για μετριασμό, πχ:

- Μείωση εκπομπών CH_4 από κτηνοτροφία
- Μείωση εκπομπών N_2O από χρήση λιπασμάτων
- Μείωση εκπομπών CO_2 από ΧΓΑΧΓ
- Αύξηση απορροφήσεων CO_2 από ΧΓΑΧΓ
- Διαχείριση υγροτόπων και τυρφώδων εκτάσεων

Περιοχές εργασίας 2018

Βιώσιμη διαχείριση δασών και διαδοχική χρήση στερεάς βιομάζας

- Ανάπτυξη και προώθηση αποδοτικών κλιματικά έξυπνων δραστηριοτήτων δασοκομίας (δάσωση/αναδάσωση, διατήρηση C στα δάση, διαχείριση δασών και διατήρηση εδάφους)
- Αποδοτική μετατροπή στερεάς βιομάζας σε μακροπρόθεσμη αποθήκη άνθρακα και ΑΠΕ –διαδοχική χρήση βιομάζας και υποκατάσταση υλικών ορυκτών καυσίμων

Άλλες προτεραιότητες Ευρωπαϊκής πολιτικής

❖ Επενδύσεις στον τομέα βιομηχανικής καινοτομίας και επίδειξης

Ανάπτυξη και εφαρμογή
προηγμένων λύσεων
κατασκευής και
διεργασιών

❖ Φθοριούχα αέρια – υποκατάστατα αερίων που υποβαθμίζουν τη στοιβάδα του όζοντος

- ✓ Κανονισμός της ΕΕ για
φθοριούχα αέρια
(517/2014): Μείωση
HFCs κατά σχεδόν 80%
μέχρι 2030
- ✓ Τροπολογία Kigali (2016)

Τομείς πολιτικής για τον Μετριασμό στην ΚΑ [2]

4. Βελτίωση λειτουργίας ΣΕΔΕ και βιομηχανικής παραγωγής με υψηλό ενεργειακό αντίκτυπο και εκπομπές
5. Φθοριούχα αέρια
6. Παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων από τις αρχές σχετικές με ΑτΘ

*Ορίζονται περιοχές εργασίας
το 2018

Περιοχές εργασίας 2018

Υψηλά ενεργοβόρες βιομηχανίες με κίνδυνο διαρροής άνθρακα

Βασικά σημεία για προτάσεις:

- Εστίαση σε σχεδιασμό, ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων δράσεων σε υφιστάμενες βιομηχανίες. Μείωση σε ένταση εκπομπών (όχι αποκλειστικά αλλαγή καυσίμου)
- Επίπεδο ετοιμότητας 4, 5 → 8, 9
- Ποικιλία τεχνολογικών λύσεων και διεργασιών-διατομεακός συνδυασμός τεχνολογίας, συνέργεια
- Μεταφορά αποτελεσμάτων σε άλλους τομείς
- Ενδυνάμωση ηγετικής θέσης ΕΕ, προαγωγή απασχόλησης (ΜΜΕ)

Περιοχές εργασίας 2018

Φθοριούχα αέρια

- Διαθεσιμότητα εναλλακτικών φιλικών προς το κλίμα αερίων (ασφάλεια, ενεργειακή απόδοση, κατάλληλα για συγκεκριμένες χρήσεις)
- Μετριασμός εμποδίων που θέτουν οι προδιαγραφές χρήσης εξοπλισμού ψύξης και κλιματισμού – απουσία πληροφορίας σχετικά με διαχείριση και ελαχιστοποίηση κινδύνου για εύφλεκτα αέρια

Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (CCA)

- Υλοποίηση στρατηγικών προσαρμογής, με έμφαση σε διάφορους βασικούς τομείς με προστιθεμένη αξία για την ΕΕ
 - Έργα σε περιφερειακό/διασυνοριακό επίπεδο
- Προσαρμογή που βασίζεται στα οικοσυστήματα, κατά περίπτωση
- Δυναμικό επίδειξης και μεταφοράς των αποτελεσμάτων
- Προώθηση καινοτόμων λύσεων προσαρμογής, ειδικότερα μέσω της κινητοποίησης του ιδιωτικού τομέα και, κατά περίπτωση, μέσω του παγκόσμιου Συμφώνου των Δημάρχων.
- Συνέργεια μεταξύ της προσαρμογής, του μετριασμού των συνεπειών της και των πολιτικών για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών

Νομοθετική βάση στην Ευρώπη

- Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Προσαρμογή στην ΚΑ
- Συμφωνία των Παρισίων → Ρόλος των πόλεων
- Σύμφωνο των Δημάρχων (2015) → συνδυασμός μετριασμού και προσαρμογής στις πόλεις, διεξαγωγή εκτίμησης κινδύνου και τρωτότητας και σχεδίου προσαρμογής
- Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή
- Νόμος 4414/2016, ΦΕΚ Α' 149, Άρθρα 42-45
- Περιφερειακά Σχέδια Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ), εξειδίκευση νόμου 11258/2017
- *Χρήσιμο Link:*

European Climate Adaptation Platform (Climate-Adapt) - <http://climate-adapt.eea.europa.eu/>

Τομείς πολιτικής για την Προσαρμογή στην ΚΑ (1)

1. Αστική προσαρμογή και χωροταξικός σχεδιασμός για μείωση επιπτώσεων ΚΑ
2. Ανθεκτικότητα υποδομών, συμπερ/νων:
 - a. δικτύου γαλάζιας-πράσινης υποδομής
 - b. προσεγγίσεων με βάση το οικοσύστημα
3. Βιώσιμη διαχείριση υδάτων (σε περιοχές επιρρεπείς στην ξηρασία), διαχείριση πλημμυρών και παράκτιων ζωνών

*Ορίζονται περιοχές εργασίας
το 2018

Τομείς πολιτικής για την Προσαρμογή στην ΚΑ [2]

4. Ανθεκτικότητα γεωργίας, δασοκομίας και τουρισμού μεταξύ άλλων και σε νησιωτικές και ορεινές περιοχές
5. Στήριξη των εξόχως απόκεντρων περιοχών της ΕΕ: ετοιμότητα για ακραία καιρικά φαινόμενα κυρίως στις παράκτιες περιοχές

*Ορίζονται περιοχές εργασίας
το 2018 εφαρμόσιμες στην Ελλάδα

Περιοχές εργασίας 2018

Αστική προσαρμογή και χωροταξικός σχεδιασμός για μείωση επιπτώσεων ΚΑ

- Ανάπτυξη και εφαρμογή προσαρμογής σε συνδυασμό με μετριασμό (Σύμφωνο των Δημάρχων)
- Καινοτόμες λύσεις προσαρμογής στις πόλεις (τομείς υδάτων, ενέργειας, οικοδομών) - λύσεις σχετικές με την υγεία και την ευημερία
- Συνεργασίες ιδιωτικού-δημοσίου τομέα προς κινητοποίηση συμμετοχής και χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα

Περιοχές εργασίας για 2018

Βιώσιμη διαχείριση υδάτων

- Διασυνοριακή διαχείριση πλημμυρών
- Διασυνοριακή διαχείριση παράκτιας ζώνης με έμφαση σε πυκνοκατοικημένα δέλτα και παράκτιες πόλεις

Ανθεκτικότητα γεωργίας, δασοκομίας και τουρισμού

- Προσαρμοσμένη διαχείριση δασών για μείωση του κινδύνου από δασικές πυρκαγιές

Κλιματική διακυβέρνηση και πληροφόρηση (GIC)

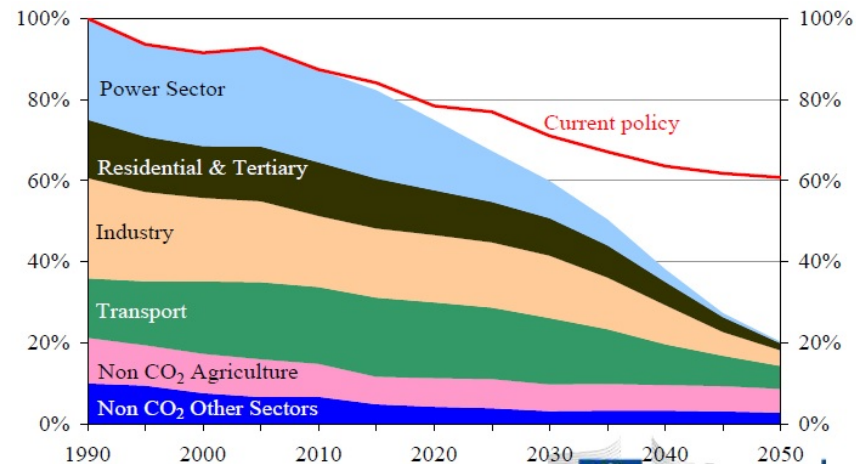
- ✓ **Ευαισθητοποίηση** σε κλιματικά ζητήματα, εξασφάλιση υποστήριξης του κοινού στην **διαμόρφωση πολιτικής της ΕΕ** στον τομέα του κλίματος, προώθηση της γνώσης για τη **βιώσιμη ανάπτυξη**
- ✓ **Επικοινωνία, διαχείριση & διάδοση πληροφοριών** στον κλιματικό τομέα, διευκόλυνση **ανταλλαγής γνώσεων επιτυχημένων κλιματικών λύσεων και πρακτικών**
- ✓ **Συμβολή** στην αποτελεσματικότερη **συμμόρφωση** με την κλιματική νομοθεσία – προώθηση **βέλτιστων πρακτικών** & προσεγγίσεων πολιτικής
- ✓ **Βελτίωση της διακυβέρνησης**, διεύρυνση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών στις διαδικασίες διαβούλευσης/εφαρμογής της κλιματικής νομοθεσίας

Τομείς πολιτικής

1. Ανάπτυξη και εφαρμογή εθνικών στρατηγικών για την ενέργεια και το κλίμα με ορίζοντα το 2030 και/ή στρατηγικές μέχρι το 2050
2. Ενθάρρυνση της αλλαγής συμπεριφοράς, ενσωμάτωση των δράσεων για τη μείωση των εκπομπών και την ενεργειακή απόδοση σε διάφορους τομείς
3. Αξιολόγηση λειτουργίας ΣΕΔΕ της ΕΕ
4. Ανάπτυξη ικανοτήτων, ευαισθητοποίηση σχετικά με τα φθοριούχα αέρια σε επίπεδο τελικών χρηστών και αλυσίδας διανομής εξοπλισμού
5. Παρακολούθηση, εκτίμηση και εκ των υστέρων αξιολόγηση της πολιτικής για το κλίμα
6. Ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και δραστηριότητες ευαισθητοποίησης για την κάλυψη των αναγκών προσαρμογής

Ανάπτυξη και εφαρμογή εθνικών στρατηγικών για την ενέργεια και το κλίμα

- Ανάπτυξη και χρήση εργαλείων ποσοτικής μοντελοποίησης και εφαρμογή ποσοτικών προβλεψεων (συγκεκριμένες δράσεις για χρήση εργαλείων και στρατηγικών)

Περιοχές εργασίας για 2018

Ενθάρρυνση της αλλαγής συμπεριφοράς

- Ενθάρρυνση κλιματικής δράσης σε κοινωνίες με μεγάλο δυναμικό μείωσης εκπομπών από χρήσεις γης-βελτίωση της κατανόησης των οικονομικών και κοινωνικών ωφελειών – Σύνδεση με ΚΑΠ & παρακολούθηση
- Ενδυνάμωση των πολιτών ώστε να ωφελούνται από πραγματικές μειώσεις στην κατανάλωση καυσίμου σε οχήματα και φορτηγά (καμπάνιες πληροφόρησης για τεστ, πλατφόρμες αναφοράς πολιτών, κλπ.)
- Ενσωμάτωση του μετριασμού και της προσαρμογής στο Ευρωπαϊκό οικονομικό σύστημα (**νέο!**): σύστημα και κριτήρια αξιολόγησης, διαφάνεια, συγκρισιμότητα, προσβασιμότητα

Περιοχές εργασίας για 2018

Αξιολόγηση λειτουργίας ΣΕΔΕ

- Οικοδόμηση ευρύτερων και ισχυροτέρων **διεθνών** δικτύων για τη διάχυση της γνώσης στην οικοδόμηση πολιτικής υποστήριξης για αγορές άνθρακα και άλλους τεχνικούς έννοιες (απογραφές, προβλέψεις, μέτρα και πολιτικές)

Φθοριούχα αέρια

- Βελτίωση της υιοθέτησης κλιματικά φιλικών τεχνολογιών και της ανάπτυξης επιπρόσθετων τεχνικών προδιαγραφών για την εγκατάσταση και λειτουργία ευφλέκτων εναλλακτικών αερίων, ιδιαίτερα υδρογονανθράκων (αλυσίδα διανομής, τελικοί χρήστες, προγράμματα εκπαίδευσης)

Περιοχές εργασίας για 2018

Παρακολούθηση, εκτίμηση και εκ των υστέρων αξιολόγηση της πολιτικής για το κλίμα

- Έλεγχος και εφαρμογή λύσεων οικοδόμησης/ενδυνάμωσης δυναμικού για ΧΓΑΧΓΔ ώστε:
 - Να γίνεται χρήση γεωχωρικών δεδομένων- σύνδεση με υφιστάμενα συστήματα
 - Να αξιοποιούνται υπάρχοντα Ευρωπαϊκά και εθνικά συστήματα συλλογής πληροφοριών (Lukas, Copernicus, κλπ.)
 - Να παρακολουθείται και να εκτιμάται η απώλεια και η υποβάθμιση της αποθήκευσης άνθρακα σε δάση, υγροτόπους και αγροτικές εκτάσεις

Περιοχές εργασίας για 2018

Ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και δραστηριότητες ευαισθητοποίησης για την κάλυψη των αναγκών προσαρμογής

- Ανάπτυξη και χρήση δεικτών προσαρμογής και συστημάτων παρακολούθησης - υιοθέτηση των κλιματικών υπηρεσιών στον σχεδιασμό της προσαρμογής
- Εστίαση στην κατανόηση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων, του κόστους και της αποδοτικότητας της προσαρμογής
- Ενσωμάτωση προσαρμογής στο κύκλο διαχείρισης κινδύνου καταστροφών

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

Περισσότερες πληροφορίες:

Greek LIFE Task Force

sntemiri@prasinotameio.gr

210 5241903 εσωτ. 131

Βίλα Καζούλη, Λ. Κηφισίας 241
14561, Κηφισιά

